

Natuur rond het Markdal

Info: 06-40007219

Paardenkastanje

De paardenkastanje (*Aesculus hippocastanum*) heeft bij mij een speciale plaats. Ik ben opgegroeid onder de geweldige kroon van een paardenkastanje die bij de burens stond en tot bij ons huis reikte. Elk voorjaar stond hij te pronken met ontelbare witte kaarsen waarnaar wij als kinderen verrukt keken. Dit is een vreselijk cliché, ik weet het, maar zo was het wel. In de herfst verzamelde we kastanjes, waarmee je niet veel meer mee kon doen dan een pijp maken. Altijd zaten er mussen in de boom, waarover mijn moeder wel eens klaagde, want ze scheten op de was die daaronder te drogen hing. Toen ik volwassen was en al uit huis, hebben nieuwe burens de boom gekapt. Ik was geschokt toen ik het zag. Een paar maanden later hoorde ik van mijn broer dat tijdens een najaarsstorm bijna alle pannen van het dak van de burens waren gewaaid. De wraak van de kastanje boom! In Bavel is ook een monumentale kastanje gekapt, die schuin tegenover de kerk stond. Er zou worden teruggeplant, maar tot op heden niets. Men speelt daar met vuur, zeg ik.

De paardenkastanje komt oorspronkelijk in de bergbossen van het Balkanschiereiland. Voorkeur voor wat rijkere, vochthoudende bodems. In ons land is hij op uiteenlopende plaatsen aangeplant en verwilderd.

Vanaf het midden van de zestiende eeuw komt de boom in Nederland voor. De witte paardenkastanje kan 30 meter hoog worden. Ook in de winter blijft het een majestueuze boom. Met zijn takkenstelsel lijkt hij een meerarmige kandelaar. De boom laat in de herfst grote hoeveelheden stekelige bolsters vallen. Daarom wordt voor aanplant aan de openbare weg vaak de 'Baumannii'-variëteit gebruikt, die steriele bloemen heeft en dus geen vruchten draagt.

De betekenis van de geslachtsnaam *Aesculus* is 'eetbaar'. Waarschijnlijk bracht het feit dat de kastanjes wel door dieren gegeten worden, Linnaeus op het idee om de naam *Aesculus* te gebruiken voor de paardenkastanje. De soortnaam *hippocastanum* betekent letterlijk paard-kastanje. De zaden werden als voedsel en geneesmiddel voor paarden gebruikt.

Paardenkastanjes leveren zeer goede nectar voor honingbijen, wilde bijen en andere insecten. Alleen de witte paardenkastanje is waardplant van de paardenkastanjemineermot (*Cameraria ohridella*) die er voor zorgt dat de bladen vroeg bruin worden, verdrogen en afvallen.

Sinds de zomer van 2002 zijn er meldingen van de kastanjabloedingsziekte in de paardenkastanje die veroorzaakt wordt door *Phytophthora*-infecties. Die treden op door wateroverlast en gebrekkige -, of afwezige drainage in combinatie met zachte winters. Bomen krijgen bruine vlekken op de stam en 'bloeden' donker vocht.

De paardenkastanje met rode bloemen is een kruising tussen *Aesculus pavia* en *Aesculus hippocastanum*. Hij is vermoedelijk in de 19e eeuw in Duitsland ontstaan en met succes uit zaad geteeld. Zijn wetenschappelijke naam is *Aesculus carnea*. De aanduiding *carnea* betekent vleeskleurig. Deze kan zich ook uitzaaien en doet dat ook in Breda o.a. op de Klokkenberg.

Grote Paardenkastanje van Bavel. Foto Aad van Diemen

Aad van Diemen - natuurgids IVN Mark&Donge

Doorstart Markdal

Bestuur Waterschap beslist 28 sept. over doorstart herstel zuidelijke deel Markdal. Waterschap voert regie in uitvoering. Door experimentele aanpak vanuit de streek is veel grond verworven, daarna door financiële knelpunten bij innovatief bedrijfsverzamelgebouw Markhoeve stagnatie. Provincie heeft via natuur

gedeputeerde Hagar Roijackers extra subsidie ter beschikking gesteld. Vereniging Markdal heeft functie als bewonersplatform.

Bart Welten opent trots zijn biologische moestuin Ulvenhart

Acties: meander Galder aanleggen op oost oever (visie Natuurmonumenten) met extra maatregelen voor natuurontwikkeling oostoever. Extensieve kanovaart op de Mark moet – na veel actie ook uit Vlaanderen met 1000 petitie - mogelijk blijven! Herstel noordelijk deel Markdal volgt nog. Hopelijk spoedig!

Markandalletjes

* Herfstig, schoongeregende lucht. Sprankelende sterren. Markdal onder nachtelijke heilige deken. * Opening jubileum tentoonstelling BMF in Provinciehuis. Wens van natuurgedeputeerde Hagar Roijackers: “Na 50 jaar tegenwind, nu de wind in de rug voor een gezond, mooi en schoon Brabant”. En van bezoekers “**Help het Ulvenhoutse Bos**” en “**Redt het**

Ulvenhoutse Bos, niet voor maar 17%, maar voor 100 procent!” * Nieuw leven voor Strikkeven (Merkske). 1100 kuub slib vervangen door zuiver, arm zand. Speciaal voor boomkikker, kamsalamander en knoflookpad, zegt gastheer en boswachter Bart Hoeymans.

* Biologische moestuin van Landgoed Ulvenhart geopend door trotse Bart Welten. Corona Lockdown werd benut om deze oude wens te realiseren. Weiland in jaar tijd omgevormd naar moestuin. Met veel dood (organisch) materiaal geeft bodem weer nieuw leven. Dat lieten de bezoekers aan de ‘moestuin-lunch’ zich goed smaken!

* Klimaatcursus IVN Mark&Donge en Humanistisch verbond. Kennis opdoen, zinvol klimaat gesprekken voeren, persoonlijk klimaatplan maken. Aanmelden website IVN M&D.

* Geanimeerde ambachtelijke ‘zeis en bijl’ dag van Natuurpunt Markvallei. Goed voor natuur èn ambiance.

* Paddenstoelenwandeling. Zaterdag 24 september. 10-13u.

Erikaweg/Goudbergseweg. Strijbeek. Aanmelden breda@knnv.nl.

* Bleeke Heide: Al weer tien Smienten (Ria Lambregts), twintig Kneuen (Piet van Iersel), twintig Gele en ‘n Witte Kwikstaart, Slechtvalk (Ton Voet), vier Groenpootruiters (Kees Noyen). Merkske: honderd kwetterende Puttertjes (Jozef Leestmans), zeventien GOUD-plevieren, zeldzame Visarend (Vic Aerts) richting Afrika. Markdal: Bosrietzanger (Nico-Natuur), acht roepende Staartmeesjes, baltsende (te laat?) Groene Specht (Arjan van Leest). Knipbeurt Ooievaarsnest door SBB. Acht Lepelaars stonden goedkeurend te kijken. Meldt Harry van Vugt.

Ambachtelijk ‘zeisen’ bij Merkske van Natuurpunt Markvallei.